

**Rozvoj rehabilitačního modelu u pacientů s rakovinou
prsu**

**Recenze literatury a rehabilitační programy v nemocni-
cích**

Překlad článku

Wichová Karolína
Teorie ošetrovatelství III
Zimní semestr 2020

Cíle: Tato studie má za cíl rozvíjení rehabilitačního modelů u pacientek s rakovinou prsu, s použitím dostupných zdrojů odborné literatury a online programů které poskytují nemocnice.

Metody: Byly provedeny průzkumy literatury v elektronické formě, týkající se rehabilitačních programů u pacientek s rakovinou prsu v kumulativním indexu literatury pro ošetřovatelství a zdraví. Byli pouty vyhledavače PubMed a Academic Search. Kromě toho byly webové stránky nemocnic zkontrolovány z hlediska jejich rehabilitačních programů, které byly následně zkontrolovány a analyzovány s ohledem na jejich obsah.

Výsledky: Byli rozděleny na čtyři dimenze ve 12 kategoriích a koncepty týkající se rehabilitace pacientek s rakovinou prsu byly odhaleny.

Čtyři dimenze byly obavy a problémy, typy rehabilitace, aktivity a kvalita života.

12 kategorií sestávalo ze: 2 kategorií podle obav a problémů, 4 kategorií podle typů rehabilitace, 4 kategorií podle činností a 2 podle kvality života. Takto byl tedy sestaven rehabilitační model pro pacienty s rakovinou prsu, který vycházel ze čtyř dimenzí, 12 kategorií a konceptů.

Závěr: Rehabilitace pacientek s rakovinou prsu si zaslouží zvláštní pozornost. Díky tomu můžeme dosáhnout optimální kvality života. Zdravotnický personál musí být vzděláván o rehabilitaci jako o účinném výkonu. [Asian Nursing Research 2008; 2 (1): 55–67]

Klíčová slova: prsa, rakovina, model, rehabilitace

ÚVOD

Rehabilitace je proces obnovy dovedností u osoby, která prodělala nemoc nebo měla úraz, aby znovu získala maximální soběstačnost a fungovala normálním nebo co nejblíže normálním způsobem.

(Webster's New World Medical Dictionary, 2003).

U pacientů s chronickým onemocněním jako je například kardiovaskulární onemocnění, dýchací onemocnění, diabetes, artritida a onkologické onemocnění je nutné počítat s rehabilitací aby byli schopni zachovat co nejvíce svou autonomii a kvalitu života na vysoké úrovni. Dnes mají pacientky s diagnózu rakoviny prsu příznivé vyhlídky pro dlouholeté přežití. Úmrtnost u této diagnózy rychle klesá. 5 leté míry přežití přes 88% lze dosáhnout ve všech stádiích rakoviny prsu (Reigle, 2006). Bohužel, pacientky s léčbou prsu trpí samotným onemocněním a jeho léčbou. Většina pacientů s rakovinou se po ukončení léčby rakoviny setkává s mnoha fyzickými a psychickými obtížemi. Často trpí únavou, závratěmi, nespavostí, lymfedémem, nepohodlí v místě řezu a dalšími fyzickými příznaky. Ti, kdo přežili rakovinu prsu, se také musí vypořádat se sníženou flexibilitou nejen v horní části těla, přírůstkem hmotnosti a osteoporózou. Kromě toho prožívají duševní úzkost charakterizovanou strachem, který ovlivňuje jejich sociální život, včetně vztahů s jejich partnery a rodinami (Allen, 2002; Burnet & Robinson, 2000; O'Shaughnessy, 2003). Někteří z nich jsou ve stálém stavu strachu i 5 let poté, co ukončili všechny své léčby. Obávají se, že se rakovina rozšíří z původního místa do jiné části těla. Pacienti s rakovinou prsu proto potřebují rehabilitaci, aby získali své dřívější funkce a přizpůsobili se svým chronickým stavům. Ačkoli se mnoho výzkumu a klinické pozornosti zaměřilo na záchranu životů žen s tímto onemocněním, méně pozornosti se věnovalo rehabilitačním aspektům (Silver, 2007). Bez rehabilitace mohou tato poškození a obtíže vést k funkčním omezením, zdravotním postižením a duševním problémům. Rehabilitaci pacientů s rakovinou prsu se často zahájí již v nemocnici. Provádějí se rehabilitační programy, jako jsou terapeutické svépomocné schůzky (Docherty, 2004), zvládnání symptomů u pacientů s rakovinou prsu prostřednictvím internetu (Buhrman, Faltenhag, Strom a Anderson, 2004), programy emoční podpory (Giese-Davis et al., 2002) a podpůrné programy pro partnerské skupiny (Schwartz & Sendor, 1999). Rehabilitační studie se také zaměřily na potřeby a účinky rehabilitačního programu (Korstjens, Mesters, Peet, Gijsen, & Borne, 2006; Park, Cho, & Park, 2006; Petersson, Berglund, Brodin, Glimelius, & Sjoden, 2000; Pinto & Maruyama, 1999). Rehabilitační studie se také zaměřovali na potřeby a účinky rehabilitačního programu.

Ačkoliv je nádor prsu nejčastější forma rakoviny u korejských žen, jen málo nemocnic a studií v Koreji uplatnilo rehabilitační program u pacientek s nádorem prsu.

Cílem této studie je vytvoření rehabilitačního modelu pro pacienty s nádorem prsu shrnutím dostupné literatury a nemocničních rehabilitačních programů.

Metody

Elektronické prohledávání literatury týkající se rehabilitačních programů pro pacienty s rakovinou prsu bylo prováděno v Kumulativním indexu literatury pro ošetrovatelství a zdraví spojenců (CINAHL), PubMed Clinical Queries a Academic Search. Mezní období pro vyhledávání literatury bylo od roku 2000 do roku 2007. Klíčová slova použitá v literární

rešerši byla „rehabilitace a rakovina prsu“, a „rehabilitační program a rakovina prsu“. Bylo získáno celkem 56 publikovaných článků týkajících se rehabilitace pacientek s rakovinou prsu. Abstrakty každého z těchto článků byly zkontrolovány z hlediska relevance. Kritériem zařazení bylo, že článek musí uvádět část klinické studie, která aplikovala rehabilitační program u pacientek s rakovinou prsu. Nakonec bylo identifikováno 13 článků, které splňují kritérium zařazení a účel této studie. Každý článek byl následně přečten a prověřen aby bylo možné stanovit a prověřit jeho hypotézy, proměnné, obsah a výsledky. Účely, obsah a proměnný výsledek v rehabilitačních studiích pacienta s rakovinou jsou popsány v tabulce 1.

Řadu internetových zdrojů identifikovalo bezplatné vyhledávání na Googlu a AltaVista výzkumným asistentem.

Webové stránky byly vybrány na základě kritéria pro zařazení, že se jednalo o nemocniční rehabilitační program pro pacientky s rakovinou prsu. Vybrané webové stránky byly znovu posouzeny jiným výzkumným pracovníkem pro konečné rozhodnutí o zařazení. Poté byly vybrané nemocniční rehabilitační programy přezkoumány a analyzovány za účelem identifikace obsahu rehabilitace u pacientek s rakovinou prsu. Bylo získáno a analyzováno celkem 23 nemocničních rehabilitačních programů (tabulka 2).

Tabulka číslo 1

Cíle, obsah a výsledné proměně 13 studií

Studie	Cíle	Obsah programu	Možné proměnné
Mustian, Katula, & Gill (2002)	Dopady na funkční, fyzické, psychologické a sociální výzvy	Fyzická aktivita / cvičení: jízda na kole, chůze, protahovací programy, protahovací cvičení, vodní sporty, aerobní cvičení, taneční terapie	QoL: funkční, fyzické, psychologické a sociální výzvy
Petersson et al (2002)	Uspadnit pacientům s rakovinou dosažení plného fyzického, psychologického, sociálního, odborného a vzdělávacího potenciálu v mezích stanovených ve vztahu k nemoci a léčbě	Informace a vzdělávání: Onkologické onemocnění, léčba, vedlejší účinky, dietní problémy Kognitivně behaviorální terapie: zvládání úzkosti, řešení problémů, objevování a řešení negativních myšlenek, plánování činnosti, rozptýlení Tělesná výchova a relaxace: relaxační techniky, dýchací techniky, program pohybových aktivit Dokumenty: lékařské informace o nemoci, léčbě, vedlejších účincích	Vyhýbání se úzkosti a depresi

Pickett et al. (2002)	Popsat vzorce adherence Zkoumat účinek příznaků a vedlejších účinků Identifikovat metody, které mohou zlepšit budoucí klinické studie	Šicí práce	Úroveň únavy při účasti na cvičení
Choo (2004)	Snižování stresu, normalizace tělesných funkcí a zmírnění lymfedému	Vzdělání: porozumění rakovině prsu, léčba, vedlejší účinky léčby, strava a výživa, řízení každodenního života včetně rekonstrukce prsu, efektivní vztah mezi lidmi a komunikace o nových způsobech léčby rakoviny prsu Zvládání stresu a relaxace Cvičení: skupinové cvičení, domácí cvičení Podpora: sdílení skupin svépomocí zkušenosti s jinými pacientkami s rakovinou prsu	Změny psychosociálního nastavení
Rankin, Williams, Davis, & Girgis	Výzkum kvality poskytování podpůrných služeb	Program vzájemné podpory jeden na jednoho: praktická a emoční podpora, sdílení informací	Vnímání péče u poskytování podpory
Campbell et al. (2005)	Prozkoumat supervizovaný skupinový cvičební program	Cvičení	Fyzické fungování Míra únavy

